

थिमी टाइम्स

THIMI TIMES WEEKLY

वर्ष १५ अङ्क २५ नं.सं. ११४२ चिल्लाथ्व त्रयोदशी चैत्र २ बुधवार, २०७८ 16 Mar. 2022 Wednesday पृष्ठ ८ मूल्य रु १०/-

स्थानीय चुनाव : प्रमुख दलहरू ५ वर्ष पछि सर्वसाधारणको घरदैलामा जादैँ

काठमाडौं । निर्वाचन जनताको सेवा जितेर प्रतिवद्धता गरेर स्थानीय निकायको पदमा आसिन भएका जनप्रतिनिधिहरूको पदावधि सकिनै लाग्दा प्रमुख पार्टीहरूले स्थानीय तहको निर्वाचनलक्षित कार्यक्रम अगाडि बढाएका छन् । आसन्न वैशाख ३० गते हुने स्थानीय तह निर्वाचनका लागि दलहरू कार्यक्रमका साथ गाउँ गाउँ पसेका हुन् । सत्ताको

नेतृत्वको गरेको नेपाली कांग्रेसले आइतबारबाट 'घर-घर जाऔं, कांग्रेस जिताऔं' अभियान थालेको छ । यस्तै प्रमुख प्रतिपक्षी नेकपा एमालेले एक चरणको प्रदेशस्तरीय प्रशिक्षण सकेको छ ।

यता माओवादी केन्द्र प्रदेश प्रशिक्षण कार्यक्रम गरिरहेको छ भने नेकपा एकीकृत समाजवादी पनि आन्तरिक तयारीमा छ । राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा)ले पार्टी चुनावीसभा नै थालिसकेको छ भने विवेकशील साभा पनि चुनावी रणनीति बनाइ रहेको छ ।

नेपाली कांग्रेसले 'घर-घर बाँकी पेज ७ मा

फिजियोथेरापी सेवाको होम सर्भिसको लागि

सम्पर्क नं. ९८४९७३२६९७, ०१-६६३३६५२
मध्यपुर थिमि-४

नेपाली भूमिमा भारतीयको मिचाहा प्रवृत्ति

नेपालकै होचो ठाउँ हो धनुषाको मुखियापट्टी मुसहरनिया गाउँपालिका वडा नं. २ स्थित नेपाल-भारत सीमानामा जमुनी नदी बग्छ । एक दशक अघि सीमामै बग्ने जमुनीले धार परिवर्तन गर्‍यो । करिब ५ सय मिटरसम्म नेपाली भूमि भित्रबाट नदी बग्ने थाल्यो । जमुनी नदीले धार परिवर्तन गरेपछि नेपाली भूभाग पारिपट्टि गयो । सीमास्तम्भ नदीभन्दा पारि नै छ । नदीको पारिपट्टी किनार र दशगजा भित्रै सोही

गाउँपालिकाको वडा नं. २ का भिखारी यादवको १५ कठ्ठा जग्गा पछि जग्गाको लालपुर्जा छ । उसले मालपोत कर पनि तिर्दै आएका छन् । तर, एक दशकदेखि जग्गामा बाली उब्जाउनबाट भने उनी वञ्चित छन् । कारण हो, भारतीयले उनको जग्गा नै कब्जा गरेका छन् ।

नेपाली किसानको जग्गामा उनीहरूले बाली लगाउँदै आएका छन् । यसले भिखारीको परिवारको गाँस बाँकी पेज ७ मा

प्रलेस भक्तपुरको पाँचौं सम्मेलन सम्पन्न

भक्तपुर । प्रगतिशील लेखक संघ नेपालको भक्तपुर जिल्ला शाखामा नयाँ नेतृत्व निर्वाचित भएको छ । शुक्रवार सम्पन्न पाँचौं सम्मेलनबाट नयाँ नेतृत्व निर्वाचित भएको हो ।

भक्तपुरको दुधपाटीस्थित भक्तपुर बहुमुखी क्याम्पसमा सम्पन्न पाँचौं सम्मेलनको बन्द सत्रले गणेश धिमिरे मार्मिकको अध्यक्षतामा नयाँ

बाँकी पेज ७ मा

आवश्यकता

- पद : **कर्जा अधिकृत** (महिला/पुरुष)– १ जना
योग्यता : व्यवस्थापन /अर्थशास्त्रमा स्नातक वा सो सरह
ग्राह्यता : स्थानीय तथा सम्बन्धित क्षेत्रमा अनुभवी तथा कम्प्युटर सम्बन्धी ज्ञान भएको
- पद : **कर्जा सहायक** (महिला/पुरुष)– १ जना
योग्यता : व्यवस्थापन/अर्थशास्त्रमा +२ वा सो सरह
ग्राह्यता : स्थानीय तथा सम्बन्धित क्षेत्रमा अनुभवी तथा कम्प्युटर सम्बन्धी ज्ञान भएका
- पद : **बजार प्रतिनिधि** (महिला/पुरुष)– केही जना
योग्यता : न्यूनतम एस.एल.सी./एस.ई.ई. वा सो सरह
ग्राह्यता : स्थानीय तथा अनुभवी

तलब संस्थाको नियमानुसार

इच्छुक व्यक्तिहरूले बायोडाटा, नागरिकताको प्रतिलिपी, पासपोर्ट साइजको फोटो १ प्रति साथै निवेदन सहित यही चैत्र १० गते सम्ममा कार्यालयमा सम्पर्क राख्नुहोला ।

सम्पर्क समय : विहान ७ बजेदेखि बेलुका ७ बजे सम्म
सम्पर्क नं. ०१-६६३६५४५, ०१-६६३८०३१

OSLA नेपाल सरकार सहकारी ऐन २०६८ बमोजिम स्थापित
Saving & Credit Co-operative Ltd.
ओस्ला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.
Madhyapur Thimi - 4, Bhaktapur, Phone no. 01-6636545

ओस्ला निक्षेप बचत **१३%**

अबधि ३ महिना देखि १ वर्ष सम्म

* व्याज मासिक रुपमा प्रदान गरिने ।

ज्यापू समाजको सामुदायिक भवन उद्घाटन

काठमाडौं । काठमाडौं महानगर प्रमुख विद्यासुन्दर शाक्यले शनिवार गोफः त्वाः माकः गल्ली ज्यापू समाजको सामुदायिक भवन उद्घाटन गरेका छन् ।

उद्घाटन समारोहलाई सम्बोधन गर्दै प्रमुख शाक्यले भने, 'आँगछें, त्वा छें, जस्ता भौतिक संरचनाहरूले काठमाडौंको सांस्कृतिक,

धार्मिक चालचलनको निरन्तरताका जग हुन । गुठीयार हरूलाई परम्परा धान्न चाहिने यस्ता संरचना पुनर्निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिएका छौं । २०७२ सालको भूकम्पले संरचना जीर्ण भएपछि खिन्न भएका गुठीयारहरूको मुहारमा खुशी देखेको छु । यसले हामीलाई पनि सन्तुष्टि

बाँकी पेज ७ मा

वसन्तपुरमा महानगरले मापदण्डविपरीत बनाएको कंक्रीट संरचना रोकियो

युनेस्को विश्व सम्पदा क्षेत्रमा सूचीकृत वसन्तपुर डबलीमा काठमाडौं महानगरपालिकाले मापदण्डविपरीत रातारात बनाएको कंक्रीटको संरचना रोकिएको छ ।

पुरातत्व विभागले सम्पदा स्थलको संरक्षण र व्यवस्थापनविपरीत यस्तो

निर्माण नगर्नु भनेर सचेत गराउँदा गराउँदै महानगरले विश्व सम्पदा क्षेत्रमा पर्ने वसन्तपुर डबलीमा एकतर्फी रूपले राष्ट्रिय भन्डा राख्न कंक्रीट संरचना निर्माण गरेको थियो ।

महानगरका उपमेयर हरिप्रभा खड्गी र पुरातत्व

बाँकी पेज ७ मा

नगरव्यापी पछिमा बाजा प्रतियोगिता सम्पन्न

भक्तपुर । भक्तपुर प्रतियोगितामा नास हैमा बाजा नगरपालिकाले नगरव्यापी पछिमा बाजा प्रतियोगिता सम्पन्न गरेको

छ । भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा आयोजित प्रतियोगिता शुक्रवार सम्पन्न भएको हो ।

नगरव्यापी पछिमा बाजा

बाजा समूह तृतीय,सिद्धिगणेश बांसुरी बाजा समूह र श्री चोछें छुमा गणेश बांसुरी बाजा खलःले सान्त्वना स्थान हासिल गरेका

२० हजार, द्वितीयलाई नगद रु. १५ हजार, तृतीय हुन सफल समूहलाई नगद रु. १०

बाँकी पेज ७ मा

“आप”को विजय र नेपालमा विकल्पको जिज्ञासा

— देवेश भा
हालै भारतको पाँच वटा प्रान्त उत्तर प्रदेश, पन्जाव, उत्तराखण्ड, मणिपुर र गोवामा प्रान्तीय सदनकालागि निर्वाचन सम्पन्न भएको छ । यस पटकको मत परिणाम अनुसार पन्जाव वाहेक बाँकि चारवटै प्रान्तमा भाजपा र तिनको गठबन्धनलाई स्पष्ट बहुमत प्राप्त भएको छ । यसमा पनि उत्तर प्रदेश र उत्तराखण्ड राज्य प्रत्यक्ष रूपमा नेपालको सीमासँग जोडिएका राज्यहरू हुन भने सांस्कृतिक र भाषिक रूपबाट मणिपुर राज्यलाई पनि केही हदसम्म जोडिएको मानिन्छ । अन्य दुई राज्यको खासै साइनो देखिन्न । गोवा प्रान्त भारतको सुदूर दक्षिणवर्ती क्षेत्र हो भने पन्जाव राज्य पाकिस्तान सँग जोडिएको सीमान्त प्रान्त हो ।

नेपाली सीमाको ठूलो क्षेत्र

सँग जोडिने प्रान्त उत्तर प्रदेशमा भाजपाको नेता तथा तत्कालीन मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथको नेतृत्वलाई दोस्रो पटक अवसर प्राप्त भएको छ । राज्य विधानसभाको कुल ४०३ स्थान मध्ये भाजपा लाई २७९ सिट प्राप्त भएको छ भने अखिलेश यादव नेतृत्वको समाजवादी पार्टीले १२७ स्थान हासिल गर्न भ्याए का छन् । पुरानो राजनीतिक दल कांग्रेसले दुई सिट सुरक्षित गर्न सकेको छ र विगतमा दलित राजनीति को माध्यमबाट स्थापित पूर्व मुख्यमन्त्री मायावतीको दल बहुजन समाजवादी पार्टीलाई जम्मा एउटा सिट प्राप्त भएको छ । दुई ठाउँबाट अन्यलाई अवसर जुरेको छ ।

पछिल्लो समय उत्तर प्रदेशको राजनीतिमा विकास, रोजगार र भ्रष्टाचार भन्दा

पनि समाज भित्रको सुरक्षित वातावरण नै प्रमुख मुद्दा बन्दै आएको छ । विगतमा समाजवादी पार्टीलाई प्राप्त अवसरको दुरुपयोग जातीय र साम्प्रदायिक विभाजन ल्याउन गरिएको हुँदा त्यहाँको राजनीतिमा निर्णायक बन्न सफल भारतीय जनता पार्टीलाई जनताबाट पुनः दोस्रो पटकका लागि पुरस्कृत गरिएको हो । दलित आन्दोलनबाट उदाएका मायावतीको कार्यकालमा व्याप्त चरम भ्रष्टाचार र नातावादका कारण आज उनी किनाराकी साक्षी बन्न पुगेकी छिन् ।

तर सबैभन्दा बढि निराशाजनक प्रदर्शन कांग्रेस पार्टी को रह्यो । हजुरआमा इन्दिरा गान्धी जस्तै मिल्दोजुल्दो अनुहार भएकी बहुप्रचारित नातिनी प्रियंका गान्धीलाई उत्तर

बाँकी पेज ५ मा

उम्मेदवारलाई चुनाव खर्च :

माओवादी भन्छ– धेरै भो, एमाले र जसपा

- फणीन्द्र नेपाल

निर्वाचन आयोगले वैशाख ३० मा हुने स्थानीय तहको चुनावका लागि उम्मेदवारले गर्ने खर्चको सिलिङ तोकेको छ। राजनीतिक दलहरु भने यो सिलिङप्रति सन्तुष्ट छैनन् । तथापि आयोगको निर्णय मान्न दलहरु बाध्य छन् । नेपालको निर्वाचन महंगो र भड्किलो भएको गुनासो स्वयं राजनीतिक दलहरुले नै गर्दै आएका छन् । तर, उनीहरु नै आयोगको सिलिङ कम भएको भन्दै सन्तुष्ट हुन सकेका छैनन् । तोकिएको सीमाभन्दा बढी खर्च गर्ने उम्मेदवारमाथि कारबाही नभएको भन्दै कतिपय राजनीतिक दलले निर्वाचन आयोगप्रति नै असन्तुष्टि जनाएका छन् ।

आयोगले आगामी स्थानीय निर्वाचनका लागि महानगरपालिकाका प्रमुख-उपप्रमुखले ७ लाख ५० हजार रुपैयाँ मात्रै खर्च गर्न पाउने गरी सिलिङ तोकेको छ । त्यसैगरी उपमहानगरपालिकाका प्रमुख-उपप्रमुखले ५ लाख ५० हजारसम्म खर्च गर्न पाउने छन् । नगरपालिकाका प्रमुख-उपप्रमुखले ४ लाख ५० हजार खर्च गर्न पाउनेछन् । गाउँपालिकाका अध्यक्ष-उपाध्यक्षले तीन लाख ५० हजार खर्च गर्न पाउने आयोगले सिलिङ तोकेको छ ।

त्यस्तै, महानगरपालिकाका वडाध्यक्ष र सदस्यले ३ लाखसम्म खर्च गर्न पाउने छन् । उपमहानगरपालिकाका वडाध्यक्ष र सदस्यको खर्चको सिलिङ २ लाख ५० हजार तोकिएको छ । नगरपालिकाका वडाध्यक्ष र वडा सदस्यले २ लाख र गाउँपालिकाका वडाध्यक्ष र वडासदस्यले एक लाख ५० हजार रुपैयाँ खर्च गर्न पाउने आयोगको सिलिङ छ ।

०७४ को स्थानीय निर्वाचनमा तोकिएको खर्चको सीमालाई सामान्य हेरफेर गरेर उम्मेदवारको खर्च सिलिङ तोकेको निर्वाचन आयोगका प्रवक्ता शालिग्राम शर्मा पौडेलको भनाइ छ । ‘२०७४ सालको सिलिङमा जिल्ला समन्वय समितिको घटाइएको छ भने गाउँपालिका र नगरपालिकाका सदस्यहरुको पनि घटाइएको छ’, प्रवक्ता पौडेल भन्छन् ।

आयोगले तोकेको यो सिलिङ कार्यान्वयन हुनेमा प्रमुख राजनीतिक दलकै नेताहरु आफै विश्वस्त छैनन् । आयोगले सिलिङ तोक्ने, तर अनुगमनमा कडाई नगर्ने गर्दा खर्च मनपरी हुँदै आएको दलका नेताहरु स्वीकार्छन् । तर, आयोग भने आचार संहिता नैतिक बन्धनसमेत भएकाले राजनीतिक दल र उम्मेदवार स्वयमले विचार गर्नुपर्ने बताउँछ ।

नेकपा एमाले केन्द्रीय निर्वाचन आयोगका सदस्य बाबुराम दाहाल आयोगले तोकेको सिलिङ कार्यान्वयन नभए बढाउनुपर्ने सुझाव दिन्छन् । ‘ आयोगको सिलिङमा सबै उम्मेदवारले खर्च पुर्‍याउनुपर्छ, तर त्यो अहिलेको अवस्थामा सम्भव देखिँदैन’, दाहाल भन्छन्, ‘असम्भवलाई सम्भव बनाउन सकिँदैन भने आयोगले सिलिङको दायरा बढाउनुपर्छ, होइन भने तोकेको कुरा लागु पनि गर्नुपर्छ ।

त्यस्तै नेकपा माओवादी केन्द्रका नेता लीलामणि पोखरेल निर्वाचन महंगो र भड्किलो भएकै कारण निर्वाचन प्रणाली नै फेर्नुपर्ने आवाज आफ्नो पार्टीले उठाएको बताउँछन् । पोखरेलका अनुसार अहिलेको खर्च गर्ने प्रणालीले राजनीतिमा लामो योगदान दिएको र पैसा आर्जन नगरेको मानिसले चुनावमा प्रतिस्पर्धा नै गर्न सक्दैन ।

‘अहिलेको खर्च गर्ने प्रणाली जुन छ, यसले त राजनीतिमा लामो योगदान दिएको र पैसा आर्जन नगरेको मानिसले चुनावमा प्रतिस्पर्धा नै गर्न सक्दैन’, पोखरेलले रातोपाटीसँग भने, ‘पालिकाकै चुनावमा लाखौँ-करोडौँ खर्च हुन्छ, भने संघीय चुनावमा जाँदा के हालत होला ? यो अवस्थाका कारण हामीले निर्वाचन प्रणाली नै बदल्नुपर्छ भनेका हौं ।’

जसपाका नेता मोहम्मद इस्तियाक

राइ पनि आयोगको सिलिङ व्यवहारिक नभएको बताउँछन् । उनी भन्छन्, ‘ यो सिलिङ ँ व्यवहारिक छैन र समय सापेक्षित छैन ।’ आयोगले तोकेको खर्चको सिलिङबारे नेताहरुको भनाइ जस्ताको त्यस्तै-सिलिङको दायरा बढाउनुपर्छ : बाबुराम दाहाल, सदस्य नेकपा एमाले केन्द्रीय निर्वाचन आयोग

अघिल्लो निर्वाचन (२०७४)मा जुन सिलिङ तोकिएको थियो, अहिले पनि आयोगले त्यही प्रस्ताव गरेको छ । हाम्रो पार्टीले यसलाई अन्यथा भनेको छैन । त्योभन्दा बढी खर्च गर्नुहुँदैन भन्ने पार्टी हाम्रो पनि हो । त्यति रकमले खर्च पुर्याउनुपर्छ, मेयरले साढे सात लाखभन्दा बढी खर्च गर्नुहुँदैन । तर, त्यो सिलिङ कडाइका साथ कार्यान्वयन होस् भनेका पनि छौं । यो हुँदाहुँदै पनि कतिपय कुराहरु ‘ओपन सेक्रेट’ छन् ।

हामीलाई थाहा छ, ७-८ लाख रुपैयाँले केही हुँदैन । मैले आयोगसँगको छलफलमा पनि भनेको थिएँ । कमसे कम ५ वर्षअघिको मुद्रास्फीति दर बढेको छ, त्यो कुरालाई ध्यान दिनुपर्छ भनेको हो । तर, आयोगले सिलिङ तोकिसकेपछि राजनीतिक दल र उम्मेदवारहरुले योभन्दा बढी खर्च गर्नुहुँदैन । किनभने, त्योभन्दा बढी खर्च गरेर उसले कमाउने हो ।

उदाहरणकै लागि त्यही साढे सात लाख पनि मेयरको उम्मेदवारले कहाँबाट ल्याउने भन्ने समस्या पनि हुन सक्छ । कि त भारतको प्रमुख निर्वाचन आयुक्तलेभैँ गर्नसक्नुपर्छ, त्यो पनि यहाँ सम्भव छैन । यद्यपि अहिले नै निर्वाचन आचारसंहिता जारी भैनसकेकाले के प्रावधान रहन्छ, त्यो अहिले नै भन्न सकिन्न । तर, आयोगले जारी गर्ने आचार संहिता देखाउनका लागि मात्रै हुनुहुँदैन । यसमा दलहरु पनि जिम्मेवार हुनुपर्ने त छ तर आयोगले पनि त्यहीअनुसार कार्यान्वयन गर्नसक्नुपर्छ । जस्तो- कुनै उम्मेदवारले आचारसंहिता उल्लंघन गर्यो भने आयोगले उसको उम्मेद्वारी रद्द गर्न सक्नुपर्छ । यसरी बिरालोको घाँटीमा घण्टी झुण्ड्याउने काम आयोगले गर्न सक्छ कि सक्दैन, त्यसमा धेरै कुरा भर पर्छ ।

त्यसकारण आयोगको सिलिङमा सबै उम्मेदवारले खर्च पुर्याउनुपर्छ, तर त्यो अहिलेको अवस्थामा सम्भव देखिँदैन । असम्भवलाई सम्भव बनाउन सकिँदैन भने आयोगले सिलिङको दायरा बढाउनुपर्छ, होइन भने तोकेको कुरा लागु पनि गर्नुपर्छ ।

पैसा नहुनेले चुनावमा प्रतिस्पर्धा नै गर्न सक्दैन : लीलामणि पोखरेल, नेता नेकपा माओवादी केन्द्र

हामीले त निर्वाचनमा खर्च नै नगर्ने प्रणालीको विकास गरौं भनेको हो । हाम्रो समानुपातिक प्रणालीमा लैजानुपर्छ भन्ने हो । स्थानीय तहमा त त्यो हुँदैन फेरि । यस्तो स्थितिमा निर्वाचन आयोगले तोकेको खर्चमा अनुगमन कसरी हुन्छ ? त्यसलाई प्रभावकारी कसरी बनाइन्छ ? अहिलेको खर्च गर्ने प्रणाली जुन छ, यसले त राजनीतिमा लामो योगदान दिएको र पैसा आर्जन नगरेको मानिसले चुनावमा प्रतिस्पर्धा नै गर्न सक्दैन ।

पालिकाकै चुनावमा लाखौँ-करोडौँ खर्च हुन्छ भने संघीय चुनावमा जाँदा के हालत होला ? यो अवस्थाका कारण हामीले निर्वाचन प्रणाली नै बदल्नुपर्छ भनेका हौं । तर, यसो भन्दै गर्दा यो प्रणाली त हामीले फेर्न नसकेको पनि सत्य हो । फेर्न नसकेपछि निर्वाचन आयोगले अनुगमन प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाउनुपर्छ र कसैलाई भेदभाव गर्नुहुँदैन । त्यसका लागि आयोग सक्रिय बन्न सक्नुपर्छ । त्यसो गर्दा आयोगले कसैले आचार संहिता उल्लन गर्यो भने उसको उम्मेदवारी खारेज समेत गर्न सक्नुपर्छ । निर्वाचन आयोगले अहिलेसम्म त्यो काम गरेकै छैन ।

कानुनमा रहेको व्यवस्था कार्यान्वयन गरिदिए त भैहाल्छ नि । तर, एकधरी दलहरु त भोट किन्न नै पाउनुपर्छ भनेर खर्च बढाउनुपर्छ पनि भनिरहेका छन् । खर्च बढाउनुपर्छ भनेको हामीले भोट किन्न पाउनुपर्छ भनेर अप्रत्यक्ष रुपमा भनिएको हो ।

व्यवहारिक छैन : मोहम्मद इस्तियाक राई, नेता जसपा

स्थानीय निर्वाचनका लागि आयोगले उम्मेदवारले गर्ने खर्चको सिलिङ यसवर्ष पनि विगतमा जस्तै तोकेको छ। यसअर्थमा वर्तमान अवस्थामा राज्य दुई-तीन ठाउमा चुकेकै हो । निर्वाचनकै सन्दर्भमा उचित समयमा उचित मुल्यांकन र उचित नियमन हुनुपर्ने हो ।

उदाहरणका लागि नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिकामा २३ वडा वडा छन्, जहाँ तीनसय टोल होलान् । ती तीनसय टोलमा मेयरको उम्मेदवार आफैँ जानुपर्छ । सँगै चार-जना कार्यकर्ता जानुपर्ला । उसले गाडी, घोडा लिएर जान्छ, भने तेलदेखि फ्युल र नमूना मतपत्रसमेत बाँड्नुपर्ने हुन्छ । बजारमा एक किसिमको हल्ला छ, तर आयोगले तोकेको सिलिङ अनुसार इमान्दार ढंगले चुनाव लड्न खर्च पुग्दैन ।

भ्रष्टाचार बढ्यो भनिन्छ, तर एउटा कार्यालय सहयोगीको २२ देखि २५ हजार खर्च हुन्छ । सरकारी कोठा वा आवास छैन, घरभाडा तिर्नुपर्छ । अनि बच्चा पढाउने र के खाने भन्ने चिन्ता हुन्छ । त्यसकारण बढेका विकृति अन्त्य गर्न समयसापेक्ष केही व्यवस्थालाई परिवर्तन गर्नुपर्ने हो ।

आयोगले तोकेको यो सिलिङ पनि हामी राजनीतिक दल र उम्मेदवारहरुले पालना गर्नु त पर्छ नै तर समय सापेक्ष छैन । आयोगलाई अधिकार पनि छ, उसले किन कारवाही गर्न सक्दैन ? मान्छेलाई खान पुग्ने गरी दियो भने न राज्यलाई कारवाही गर्न आँट पुग्छ । त्यो किन गर्न सक्दैन भन्दा उसलाई पनि थाहा छ कि पुग्दैन ।

उपमहानगरको मेयर उपमेयरको खर्च साढे पाँच लाख सिलिङ छ । ८२ हजार मतदाता छन् भने उनीहरुलाई म उम्मेदवार हुँ भनेर चिनाउनका लागि ८२ हजार नमुना मतपत्र र पर्चा दियो भने मलाई लाख् त्यसका लागि पनि त्यो खर्च पुग्दैन । अनि म यो हो, मेरो घोषणापत्र यो हो भन्नु पर्यो । झण्डा पर्चा, ब्यानर पनि हुन्छ भनेपछि यो सिलिङ व्यवहारिक छैन र समयसापेक्षिक छैन ।

आचारसंहिता नैतिक बन्धन हो : शालिग्राम शर्मा पौडेल, प्रवक्ता निर्वाचन आयोग

निर्वाचन आयोगले स्थानीय तह निर्वाचनमा उम्मेदवारले गर्ने खर्चको सिलिङ पारित गरिसक्यो । जसमा २०७४ सालकोमा केही हेरफेर गरिएको छ। जसमा जिल्ला समन्वय समितिको घटाइएको छ भने गाउँपालिका र नगरपालिकाका सदस्यहरुको पनि घटाइएको छ ।

निर्देशिका पास भएपछि आचारसंहिता बन्छ । आचारसंहिता अनुगमन हुन्छ । अनुगमनका लागि निर्वाचन अधिकृत हुन्छ, जिल्ला निर्वाचन अधिकृतदेखि निर्वाचन कार्यालय समेतले आचारसंहिताको अनुगमन गर्छन् ।

अनुगमन विभिन्न मोडल र तहमा हुन्छ। आचारसंहिता भनेको नैतिक बन्धन पनि हो । अनुगमन नै मात्रै गरेर भन्दा पनि आफ्नो ठाउबाट मैले आचारसंहिता पालना गर्नुपर्छ भन्ने चेतना हुनुपर्छ ।

निर्वाचन भड्किलो बनाउनुहुँदैन भनेर आयोग आफैँले पनि कर्मचारीको दरबन्दीदेखि सुविधा समेत घटाएको छ । प्रचार सामाग्रीमा पनि प्रभावकारी गर्ने तर मितव्ययी गर्ने भनेर लागेको छ । सवारी साधन खरिदमा कटौती गरेको छ भने दलहरुले पनि खर्च कटौती गरेर निर्वाचनलाई मितव्ययी बनाउनुपर्यो ।

रूसी टेलिभिजनमा समाचार बज्दाबज्दै

स्टुडियोभित्र पसेर कर्मचारीले देखाइन् युद्धविरोधी

एजेन्सी । रूसले छिमेकी युक्रेनमाथि आक्रमण गरेको१२० औं दिन पुगेको छ । रूसी राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिनले युक्रेनमाथि विशेष सैन्य कारवाही भनेको यो आक्रमणका कारण २५ लाख बढी युक्रेनी नागरिकले देश छोड्नु परेको छ भने सयौं मानिसहरुले ज्यान गुमाएका छन् ।

संसारका धेरै मुलुकले युक्रेनमाथि रूसी आक्रमणको विरोध गरेका छन् । अमेरिकासहित पश्चिमा मुलुकहरुले रूसमाथि इतिहासकै सबैभन्दा कडा आर्थिक प्रतिबन्धहरु लगाएका छन् । रूसी आक्रमणको विरोध बाहिर मात्र होइन रूसभित्रै पनि हुन थालेको छ ।

सोमवार राति भएको एउटा विरोधको घटनाले भने अहिले संसारभरि चर्चा पाइरहेको छ । बेलायती पत्रिका द गार्डियनका अनुसार रूसी सरकारी स्वामित्वको टेलिभिजन च्यानल वानमा समाचार प्रसारण भइरहेका बेला एक जना महिलाले स्टुडियोभित्र छिरेर युद्धविरोध प्लेकार्ड देखाएकी छन् ।

च्यानल वानकी सम्पादक रहेकी मरिना ओभ्स्याननिकोभाले लाखौं रूसी नागरिकले हेर्ने उक्त समाचारका क्रममा ’युद्ध रोक । युद्ध चाहिँदैन । यी प्रोपोगान्डामा विश्वास नगर्नुस्, यिनीहरुले झुट बोल्निरहेका छन् । रूसी जनता युद्धको विपक्षमा छन्’ लेखिएको प्लेकार्ड देखाएकी थिइन् । मरिना स्टुडियोभित्र पसेर प्लेकार्ड देखाएपछि समाचार वाचिकाले चर्को स्वरमा समाचार पढेकी थिइन् ।

केही सेकेन्डसम्म मरिनाले प्लेकार्ड देखाएपछि टेलिभिजनमा अर्को रेकर्डेड सामग्री बजाइएको थियो । समाचारको बीचमा स्टुडियोभित्र छिरेकी मरिनालाई पक्राउ गरिएको छ । रूसी राष्ट्रपति पुटिनले केही दिनअघि मात्रै युक्रेनमाथि भएको आक्रमणलाई युद्ध भन्न नपाइने कानुन ल्याएका थिए ।

उक्त कानुनले यो आक्रमणलाई सञ्चारमाध्यमहरुले युद्ध भनेका खण्डमा १५ वर्षसम्म जेल हुन सक्ने व्यवस्था गरेको छ। गत फागुन १२ गते युक्रेनमाथि आक्रमण गरेपछि पुटिनले केही स्वतन्त्र सञ्चारमाध्यमहरुलाई बन्द गरिदिएका छन् । रूसी सरकारी सञ्चारमाध्यममा युक्रेन आक्रमणका तस्विरहरु देखाइँदैन ।

सञ्चारमाध्यममा सबथोक सामान्य रूपमा चलिरहेको देखाइन्छ । यो सबै थाहा पाउँदापाउँदै मरिनाले विरोध गरेकी हुन् । टेलिभिजन समाचारमा प्लेकार्ड देखाउनुअघि उनले एउटा भिडिओ रेकर्ड गरेकी थिइन् ।

मानव अधिकारवादी मिडिया प्रोजेक्ट ओभिडी इन्फोबाट अहिले त्यो पनि प्रसारण भएको छ । उक्त भिडिओमा मरिनालाई वपौँदेखि रूसी प्रोपोगान्डा प्रसारण गर्दागर्दै आफू दिक्क भइसकेको बताएकी छन् । युक्रेनी झन्डासँग मिल्ने निलो र पहेँलो रङको नेकलेस लगाएकी मरिनाले उक्त भिडिओमा आफ्नी आमा युक्रेनी र बुवा रूसी भएको बताउँछन् । लामो समयदेखि आफूहरुले अमानवीय शासन व्यहोरिरहेको भए पनि अहिले रूसी आक्रमणको संसारले विरोध गरेको उनले बताएकी छन् ।

उनले रूसी नागरिकलाई यो आक्रमणको विरोधमा उत्रिन पनि आह्वान गरेकी छन् । मरिनाको उक्त कदमको अहिले संसारभर चर्चा भइरहेको छ । युक्रेनी राष्ट्रपति भोलोदिमिर जेलेन्स्कीले उनको साहसको प्रशंसा गरेका छन् । सामाजिक सन्जालमा उनको भिडिओ भाइरल छ । उनको फेसबुक पेजमा ४० हजार बढी मानिसले प्रतिक्रिया जनाएका छन् तीमध्ये धेरैले उनको तारिफ गरेका छन् ।

हिजाब प्रतिबन्ध : अनुमति नपाएसम्म कलेज नजाने

एजेन्सी । हिजाब प्रतिबन्धविरुद्ध दर्ता गरिएको याचिका खारेज गर्ने कर्नाटक उच्च न्यायालयको निर्णयमा उजुरीकर्ता छात्राले असहमती जनाएका छन् । यसको विषयमा उनीहरुले पत्रकार सम्मेलनको आयोजना गरेका छन् । ती विद्यार्थीले आफ्नो धर्ममा हिजाब एक आवश्यक हिस्सा भएको बताउँदै उक्त निर्णयसँग आफूहरु सहमत नभएको बताएका छन् । उनीहरुले हिजाब लगाउने अनुमति नपाएसम्म कलेज नै नजाने घोषणा पनि गरेका छन् ।

उच्च अदालतको निर्णयमाथि असहमति जनाउँदै आफूहरुलाई आफ्नो मूलभूत अधिकारबाट वञ्चित गरिएको पनि बताएका छन् । एक उजुरीकर्ता विद्यार्थीले सबै विद्यार्थी उनीहरुका कानुनी सल्लाहकारले यसविरुद्ध सर्वोच्च अदालतमा जाने कि नजाने भनेर निर्णय गर्ने जानकारी दिएकी छिन् ।उनले आफूलाई न्याय व्यवस्थामा पूर्ण विश्वास भएको तर आजको निर्णयले आफूहरुलाई छल गरेको महसुस भइरहेको बताएकी छिन् ।

एमसिसीबारे कांग्रेसको पुस्तकमा समेटिएको एमालेको भ्रम र यथार्थ

नेपाली कांग्रेसले एमसिसी सम्झौताको प्रक्रियामा एमाले सहभागी भएको र बाहिर राष्ट्रघाती भन्दै भ्रम छर्ने काम गरेको टिप्पणी गरेको छ ।

एमसिसी अनुदान सहायता सम्झौता भ्रम र यथार्थ नाममा पुस्तक प्रकाशन गरेर एमसिसीबारे देखिएको भ्रम चिर्न खोजेको कांग्रेसले ३० वटा भ्रम र यथार्थलाई पुस्तकमा उतारेको छ ।

जसमा उसले अनुदान प्रक्रियामा नेकपा एमालेको खासै संलग्नता नभएको र एमालेले विगतका सरकारले गरेको सम्झौतालाई निरन्तरता मात्र दिएको हो भन्ने भ्रमको यथार्थ उल्लेख गरेको छ ।

कांग्रेसले एमाले एमसिसीबारेको २०६६ सालदेखि २०७७ सम्मको धेरै प्रक्रियामा संलग्न भएको, तर बाहिर जनतालाई जनतालाई यो राष्ट्रघाती सम्झौता भनेर भ्रम छरेको आरोप लगाएको छ ।

कांग्रेसको पुस्तकमा यस्तो उल्लेख छ, भ्रमः अनुदान प्रक्रियामा नेकपा एमालेको खासै संलग्नता थिएन । एमाले नेतृत्वको सरकारले विगतका सरकारले गरेको सम्झौतालाई निरन्तरता मात्र दिएको हो ?

यथार्थः एमसिसी सहायता सम्झौताको तथ्यहरू हेर्ने हो भने स्पष्ट हुन्छ २०६६ सालदेखि अहिलेसम्म आइपुग्दा सबैजसो दल र नेतृत्व यो प्रक्रियामा संलग्न छन् ।

ढक-तराजुबाटै ठगिन्छन उपभोक्ता, एउटै सामानको मूल्य पसलैपिच्छे फरक

म्याग्दी - आज मार्च १५ अर्थात् विश्व उपभोक्ता अधिकार दिवस । ‘सुरक्षित र समावेशी विद्युतीय कारोबार, उपभोक्ताको अधिकार’ भन्ने अन्तर्राष्ट्रिय नाराका साथ आज यो दिवस मनाइँदै छ ।

सन् १९६२ मार्च १५ का दिन अमेरिकी राष्ट्रपति जोन एफ केनेडीले प्रस्तुत गरेको सुरक्षा, सूचना, छनोट र सुनुवाइलाई उपभोक्ताका चार अधिकारका रूपमा घोषणा गरिएपछि यसैको सम्झनामा यो दिवस मनाइँदै आएको हो । त्यसपछि सन् १९८५ मा संयुक्त राष्ट्र सङ्घको साधारण सभाबाट थप आठ अधिकारसहितको अनुबन्ध पारित भएको थियो ।

त्यही आधारमा प्रत्येक देशले उपभोक्तासम्बन्धी कानुन जारी गरेका हुन् । हामीले बजारबाट खरिद गर्ने सामान जोख्ने ढक-तराजुले सही मापन गर्‍यो कि कि गरेन भनेर कहिल्यै पनि सोचेका हुदैनौं । पसलेले तौलकै भरमा सामान किन्दा ठगिने गरेका प्रशस्तै उदाहरण हुँदाहुँदै पनि उपभोक्ताले ध्यान नर्दिँदा यो क्रम अझै बढेर गएको छ ।

दैनिक जीवनमा प्रयोग हुने धेरैजसो सामान जोखेर खरिद-बिक्री हुने भए पनि त्यसमा प्रयोग हुने ढक-तराजु भने नियमनबाहिर रहेको पाइएको छ । गुणस्तर तथा नापतौल विभागको निष्क्रियताले बजारमा नवीकरण नभएका र नापतौल नै प्रमाणित नभएका ढक-तराजु मात्रै होइन, प्रतिबन्धित ढक-तराजुले पनि सामान तौलने गरिएको बजारमा देखिने गरेपनि सम्बन्धित निकायले चासो नर्दिँदा उपभोक्ता ठगिन बाध्य भएका हुन् ।

नेपालमा उपभोक्ता संरक्षण ऐन २०५४ को दफा ६ बमोजिम वस्तु वा सेवा खरिद वा उपभोग गर्ने प्रत्येक उपभोक्तालाई विभिन्न अधिकार प्रत्याभूति गरिएको भए पनि उपभोक्ता ती अधिकार प्रयोग गर्नबाट बञ्चित भएका छन् । हिमाली जिल्ला म्याग्दीमा दैनिक जीवनमा प्रयोग हुने धेरैजसो सामान जोखेर किनबेच हुने भए पनि त्यसको तौल लिन प्रयोग हुने धेरैजसो ढक-तराजु पनि अवैधरूपमा प्रयोग भइरहेका छन् । गुणस्तर तथा नापतौल डिभिजन कार्यालयको निष्क्रियताले बजारमा नवीकरण नभएका, नापतौल प्रमाणित नभएका र प्रतिबन्धित ढक-तराजुले सामान तौलने गरिएको पाइएको छ ।

माधव नेपाल, भुलनाथ खनाल, बाबुराम भट्टराई, पुष्पकमल दाहाल, खिलराज रेग्मी, सुशील कोइराला, केपी शर्मा ओली र शेर बहादुर देउवा सरकारको पालामा भएका निर्णयमा कुनै पनि दल र व्यक्तिको विमति देखिँदैन ।

यसको अर्थ यो प्रक्रियामा कुनै पनि सरकार र त्यसमा संलग्न दल तथा नेताहरू विरुद्धमा थिएनन् अचम्मको कुरा त के छ भने अहिले एमसिसीको विरोधमा चर्को चर्को कुरा गर्ने पार्टी र व्यक्तिहरूकै पालामा महत्वपूर्ण निर्णय भएका छन् । एमालेको सन्दर्भमा भन्ने हो भने २०६६ मा माधव नेपाल, २०६७ मा भुलनाथ खनालका पालामा पहलकदमी भएको थियो ।

२०७१-०७२ सालमा सुशील कोइराला प्रधानमन्त्री हुँदा सरकारको गठबन्धनमा नेकपा एमाले पनि सामेल थियो, त्यो बेला नै नेपाललाई कम्प्याक्टका लागि छनोट गरेको जानकारी प्राप्त भएको हो । नेकपा (एमाले) नेतृत्वका केपी शर्मा ओली प्रधानमन्त्री रहेको २०७२-०७३ को सरकारको मन्त्रीपरिषदले २०७३ असार ३१ मा कम्प्याक्ट कार्यक्रमका लागि १ अर्ब १३ करोड रकम लिने निर्णय गरेको थियो ।

स्मरणणीय कुरा त के छ भने उप-प्रधानमन्त्रीहरू एमाले नेता भीम रावल, राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीका नेता कमल थापा, राष्ट्रिय जनमोर्चा पार्टीका

नेता चित्रबहादुर केसी, नेकपा मालेका नेता सिपी मैनाली र माओवादी नेता टोपबहादुर रायमाझी थिए भने नेकपाका नेता अमिनप्रसाद सापकोटा र राप्रपा नेता दीपक बोहोरा मन्त्री थिए । सो निर्णय गर्दा कसैले पनि असहमति प्रकट गरेनन् ।

२०७४ को निर्वाचन पश्चात केपी शर्मा ओली नेतृत्वको त्यस सरकारले २०७५ को वैशाखमा एमसिसीबाट प्राप्त अनुदानलाई निर्धारित लक्ष्य हासिल गर्ने गरी सञ्चालन र कार्यान्वयन गर्नका लागि एमसिए-नेपाल को गठन गरेको हो । विकास समिति ऐन, २०१३ अनुसार विसं २०७५ वैशाख ५ गते नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी एमसिए-नेपाल गठन भएको हो । यसका साथै सम्झौतामा हस्ताक्षर भएको २ वर्षपछि २०७६ असोज १२ मा परियोजना सहयोग सम्झौतामा हस्ताक्षर पनि नेकपाको सरकारले नै गरेको हो ।

संसदबाट अनुमोदनका लागि प्रस्ताव पनि केपी ओली नेतृत्वको नेकपा सरकारले गरेको हो र संसदमा दर्ता गराएको हो। यसले नै प्रस्ट हुन्छ, जसले बाहिर जनतालाई यो राष्ट्रघाती सम्झौता भनेर भ्रम छरे उनीहरू नै यो सम्झौता प्रक्रियामा संलग्न छन् र यो अवधिमा कुनै पनि प्रक्रियामा राखेनन् । २०६६ देखि २०७७ सम्म धेरैजसो प्रक्रियामा नेकपा एमाले संलग्न छ।

ग्यासमा भन्दा बिजुलीमा खाना पकाउँदा ४०० रूपैयाँ सस्तो, कसरी?

– निर्मला घिमिरे

काठमाडौँ । रूस-युक्रेन युद्धपछि पेट्रोलियम पदार्थको बढ्दो मूल्यले विश्वभर आर्थिक वृद्धि घट्ने र महँगी बढ्ने चिन्ता व्यक्त गरिएको छ ।

यसबीच संयुक्त अरब इमिरेट्सले तेल उत्पादक राष्ट्रहरूको संगठन (ओपेक) लाई कच्चा तेलको आपूर्ति कम हुन नदिन आह्वान गरेपछि मूल्य घटेको त छ, तर स्थिर भइसकेको छैन ।

युद्ध तुरुन्तै रोकिएन भने कच्चा तेल २०० डलर प्रतिब्यारेल पुग्ने अनुमान गरिएको छ । युद्ध चर्कियो र पश्चिमी देशहरूले रूसी तेलमा पूर्ण प्रतिबन्ध लगाए ३०० डलर पुग्ने आकलन छ । यसरी मूल्य बढ्दै जाँदा त्यसको असरबाट नेपाल अछुतो रहन सक्दैन ।

नेपाल आयल निगमलाई अहिले नै मासिक ५ अर्ब रूपैयाँभन्दा बढी घाटा छ । यो संकटको एउटा हल लागतअनुरूप मूल्य समायोजन हो तर यसले उपभोक्तामाथि धेरै ठूलो भार पर्छ ।

त्यसो भए दीगो समाधान के त?

विज्ञहरूले तेलको अन्तर्राष्ट्रिय मूल्य वृद्धिको भारबाट बच्न जैविक इन्धन खपत घटाउँदै जानुपर्नेमा जोड दिइरहेका छन् । भान्सामा एलपी ग्यासको सट्टा विद्युतीय चुह्लोको प्रयोग भरपर्दो विकल्प हुनसक्छ ।

एलपी ग्यासलाई विद्युतीय चुह्लोले प्रतिस्थापनको कुरा गर्दा हामी सबैको दिमागमा एउटा प्रश्न उठ्छ- यी दुईमध्ये कुन सस्तो हो?

हामीले यही प्रश्न विद्युत प्राधिकरणका प्रवक्ता सुरेशबहादुर भट्टराईलाई सोध्यौँ ।

अहिले एक सिलिन्डर ग्यासको मूल्य १ हजार ५ सय ७५ रूपैयाँ पर्छ । त्यसबाट जति दिन खाना पाक्छ, बिजुली प्रयोग गर्ने हो भने त्यति नै खाना १ हजार १ सय ८० रूपैयाँमै पाक्ने उनले बताए ।

भट्टराईले हामीलाई दुइटा समीकरण हिसाब गरेर सम्झाए ।

पहिलो समीकरण: ग्यास र बिजुलीको इफिसियन्सी तुलना गर्दा एक केजी ग्यासले ५० प्रतिशत (०.५) इफिसियन्सी दिन्छ, भने त्यही बराबर विद्युतले ९० प्रतिशत (०.९) इफिसियन्सी दिन्छ ।

दोस्रो समीकरण: एउटा सिलिन्डरमा १४.२ केजी ग्यास हुन्छ । ग्यास र बिजुलीको क्षमता दाँजे हो भने एक किलो ग्यासलाई ६.८ किलोवाट आवर बिजुलीसँग तुलना गर्न सकिन्छ । यसको मतलब, १४.२ केजी (एक सिलिन्डर) ग्यास बराबरको काम ९६.५६ किलोवाट आवर बिजुलीबाट हुन्छ ।

अब यी दुई समीकरणलाई हिसाब गरौँ ।

यहाँ ९६.५६ किलोवाट आवरलाई बिजुलीको इफिसियन्सी ०.९ ले भाग गर्दा १०७.२९ किलोवाट आवर आउँछ । यो १०७.२

९ किलोवाट आवर भनेको एक सिलिन्डर ग्यास बराबरको ऊर्जा हो ।

अब यो ऊर्जालाई पैसामा बदलौँ ।

एक युनिट बिजुलीको महसुल ११ रूपैयाँ छ । भनेपछि १०७.२९ किलोवाट आवरलाई ११ रूपैयाँले गुणन गर्दा १ हजार १ सय ८० रूपैयाँ २९ पैसा आउँछ । यो भनेको हामीले तिर्नुपर्ने महसुल हो ।

‘यो हिसाबबाट के देखिन्छ भने, एक सिलिन्डर ग्यासले जति ऊर्जा उत्पादन गर्छ, बिजुलीबाट त्यति नै ऊर्जा उपभोग गर्न ३ सय ९५ रूपैयाँ सस्तो पर्छ,’ उनले भने ।

यो त भयो ग्यास र बिजुली चुह्लोको कुरा । अब हामी पेट्रोल र बिजुली सवारीको खर्च तुलना गरौँ ।

भट्टराईका अनुसार पेट्रोलका तुलनामा बिजुली सवारी पनि कम खर्चिलो हुन्छ ।

एक लिटर पेट्रोलले औसत २५ किलोमिटर गाडी कुद्छ । त्यति नै दुरी तय गर्न बिजुली गाडीलाई तीन युनिट विद्युत भए पुग्छ । अहिले २५१ देखि ४०० युनिटसम्म विद्युत खपत गर्दा ११ रूपैयाँ प्रतियुनिट महसुल तिर्नुपर्छ । यस आधारमा तीन युनिटको महसुल ३३ रूपैयाँ हुन्छ । जबकि पेट्रोल एक लिटरको १५० रूपैयाँ छ ।

‘यसरी हेर्दा पेट्रोल गाडीको दाँजोमा बिजुली गाडी प्रयोग गर्ने हो भने २५ किलोमिटर गाडी कुदाउँदा ११७ रूपैयाँ सस्तो पर्छ,’ उनले भने ।

यो इन्धनको सिधा हिसाब मात्र हो । बिजुली गाडी चलाउँदा ब्याट्रीमा पनि लगानी गर्नुपर्छ । ब्याट्रीको लागत पनि संगसंगै जोडिन्छ । ब्याट्री नै विप्रियो भने ठूलो खर्च गर्नुपर्छ ।

‘अर्को कुरा, बिजुली गाडी चाहिँ नचलाई राख्दा पनि ब्याट्री विग्रिने समस्या हुन्छ । राख्दाराख्दै चार्ज घट्छ,’ भट्टराईले भने, ‘छोटो दुरीमा नियमित प्रयोग हुने अवस्थामा विद्युतीय सवारी निकै सस्तो हुन्छ । काठमाडौँ लगायत सहरी क्षेत्र र तराई क्षेत्रमा बिजुली गाडीको प्रयोग निकै किफायती हुन्छ ।’

सरकारले पेट्रोलियमबाट चल्ने सवारी प्रयोग कम गर्दै विद्युतीय सवारीलाई बढावा दिने नीति अघि सारेको छ । सन् २०३० सम्म पेट्रोलियम गाडीलाई ८० प्रतिशत बिजुली सवारीले प्रतिस्थापन गर्ने योजना छ ।

यसको कार्यान्वयन भने त्यति प्रभावकारी छैन । बिजुली उत्पादन र आपूर्ति सधैं एकनास नभएकाले उपभोक्ताहरू बिजुली गाडी वा बिजुली चुह्लोतर्फ आकर्षित हुन सकेका छैनन् ।

हामीकहाँ बर्खा याममा मनग्य बिजुली उत्पादन हुने हुँदा त्यो बेला प्राधिकरणले घरायसी प्रयोजनमा विद्युत खपत बढाउन आह्वान गर्छ । सुख्खा याममा पूर्ण क्षमतामा बिजुली उत्पादन नहुने हुँदा समस्या आउने प्रवक्ता भट्टराई बताउँछन् ।

बर्खा र सुख्खा दुवै याममा पूर्ण क्षमतामा विद्युत उत्पादन हुने हो भने हुक्कैसँग पेट्रोलियम प्रतिस्थापन गर्न सकिने उनको भनाइ छ ।

‘हाइड्रो (जलविद्युत) को एउटा समस्या के हुन्छ भने यो ३६५ दिन नै एकनास उत्पादन हुँदैन । बर्खा याममा शतप्रतिशत उत्पादन हुन्छ । सुख्खामा कतिपय आयोजनाको उत्पादन मुश्किलले १५ प्रतिशत हुन्छ । यसले बिजुली अभाव हुन्छ,’ उनले भने ।

प्रवक्ता भट्टराईका अनुसार असारदेखि कात्तिक महिनासम्म हाम्रो बिजुली उत्पादनले सबै क्षेत्रलाई पुग्छ । यसको मतलब नेपालका हरेक कुनाकाप्चामा बिजुली समस्या हुँदैन भन्ने होइन । अबै पनि कयौँ ठाउँमा प्रसारण लाइनको समस्या छ ।

‘सुख्खा याममा विद्युत उत्पादन कम हुँदा पिक समयमा नपुग बिजुली नेपालले भारतबाट आयात गर्दै आएको छ,’ उनले भने।

‘हिउँदको समय (कात्तिकदेखि चैत) भने दैनिक छ सय मेगावाट बिजुली उत्पादन हुन्छ। जलाशययुक्त आयोजना व्यवस्थापन र रन अफ रिभर (दिनभर पानी जम्मा गरेर बिजुली उत्पादन गर्ने) आयोजना विस्तार गर्न सके नेपाल आत्मनिर्भर हुनेछ। यसले पेट्रोलियम प्रतिस्थापनमा ठूलो भूमिका खेल्नेछ,’ उनले भने ।

कुलेखानी, तामाकोशी, कालीगण्डकी, मर्स्याङ्दीजस्ता ‘रन अफ द रिभर’ आयोजना निजी क्षेत्र वा सरकारले विस्तार गर्न सके बिजुली आपूर्ति सहज हुने उनले बताए ।

यस्ता विभिन्न आयोजना अध्ययन क्रममा छन्। कतिपय आयोजना अन्तिम चरणमा पुगेका छन् । दूधकोशी, बूढीगण्डकी लगायत आयोजना अध्ययन भइरहेको छ ।

प्राधिकरणका अनुसार नेपालले करिब २ हजार २ सय मेगावाट बिजुली उत्पादन गर्दै आएको छ । माग सरदर १ हजार ३ सय ५० मेगावाट छ। उत्पादनको पिक समयमा बिजुली खेर जाने गरेको प्राधिकरणको भनाइ छ । खेर जाने बिजुली सदुपयोग गरे पेट्रोलियम प्रतिस्थापन गर्न सकिने विज्ञहरू बताउँछन् ।

पेट्रोलियम मूल्य वृद्धिको असर उद्योगधन्दादेखि सर्वसाधारण सबैलाई परिरहेकाले सरकारले संकट व्यवस्थापन निम्ति वैकल्पिक इन्धनतर्फ ध्यान दिनुपर्ने अर्थविद् डिल्लीराज खनाल बताउँछन् ।

‘पेट्रोलियमको उच्च मूल्यका कारण हरेक दैनिक उपभोग्य वस्तुको भाउ बढेको छ । विदेशी मुद्रा सञ्चिति घटिरहेको छ। हाम्रो व्यापार घाटा बढिरहेको छ,’ उनले भने, ‘यसको दीगो समाधान भनेको बिजुली ऊर्जाको बढीभन्दा बढी प्रयोग नै हो ।’

‘शतप्रतिशत बिजुली उत्पादन हुने बर्खा याममा समस्या हुँदैन । हिउँदका बेला समस्या पर्छ । त्यसलाई ध्यान दिएर जलाधार क्षेत्र प्रयोग गरी विद्युत उत्पादन बढाउन सके

कपाल फुलेको छ ? यसरी बनाउन सकिन्छ कालो

सेतो कपाल अर्थात कपाल फुल्नु , धेरैको निम्ति टाउको दुखाईको विषय हो । एउटा निश्चित उमेरपछि कपाल फूल्नु स्वभाविक हो । यद्यपी अहिले कम उमेर वा किशोरवयमै कपाल सेतो हुने समस्या देखिन्छ । कपाल सेतो भएपछि त्यसलाई कालो बनाउन अनेक विधी अपनाइन्छ । धेरैले मेहेन्दी लगाउँछन् । यसले किशोरहरूको ब्यक्तित्व विकासमा असर पर्छ, नै, आत्माविश्वास पनि कमजोर हुन्छ ।

किन सेतो हुन्छ कपाल ?

हाम्रो शरीरमा मेलानोसाइटिस सेल्स पाइन्छ, जसले कालो वर्ण निर्माण गर्छ र हाम्रो कपाललाई कालो बनाउँछ । अक्सर यो मेलनिनको उत्पादन उमेर बढेसँगै घट्दै जान्छ । त्यही कारण बुद् यौलीमा कपालको कालोपन हराउँदै जान्छ । अर्को कारण चाहि, जब कुनै कारणवस मेलनिनको उत्पादनमा अवरोध आउँछ, हाम्रो कपाल असमयमै सेतो हुन्छ ।

- एजिड अर्थात बढ्दो उमेर
- पेटको गडबडी
- भोजनमा सहि पोषणको कमी
- हर्मोनमा परिवर्तन
- मदिराको सेवन
- धुमपान, जर्दा गुट्खा आदिको सेवन
- प्रदूषण
- केसको हेरचाह नगर्नु
- साइनस, थाइराइडको समस्या ।
- मानसिक तनाव अर्थात डिप्रेसन
- जथाभावी हेयर प्रोडक्टको प्रयोग
- वंशानुगत कारण

यसमध्ये कुनै कारणले पनि कपाल फूल्न सक्छ । पोषणयुक्त सन्तुलित खाना, घरेलु उपचार आदिको सहयोगले कपाललाई कालो बनाउन सकिन्छ ।

सावधानी

कपाललाई कालो बनाउनका लागि केमिकलयुक्त हेयर कलर खोजिरहनुभएको छ भने त्यो हानिकारक हुनसक्छ । यसले क्षणिक रुपमा त समस्याबाट पार लगाउँछ तर, दीर्घकालिन रुपमा नराम्रो क्षति पुऱ्याउन सक्छ । त्यसैले यसको उपचार प्राकृतिक विधीबाट नै खोज्नुपर्छ ।

अमला

सेतो कपाललाई कालो बनाउन अमला निकै उपयोगी हुन्छ ।

यसमा रहेको एन्टि एजिड गुण र पोषक तत्व जस्तो कि भिटामिन सि मेलनिन कम गर्ने कारकसँग लड्छ, र त्यसको निर्माणमा सहयोग गर्छ । फलत: केस कालो र घना हुन्छ । साथै केस भर्ने, रुखो हुने समस्याबाट पनि छुटकारा दिलाउँछ ।

सुख्खा अमला पिसेर पाउडर बनाउने । त्यसलाई नरिवलको तेलसँग मिसाउने । उक्त मिश्रणले राती सुत्नुअघि कपाल मसाज गर्नुपर्छ । रातभर त्यतीकै छाडेर विहान सफा पानीले पखाल्नुपर्छ । यदि अमलासँगै मेथी दाना पनि तताएर लगाइयो भने थप प्रभावकारी हुन्छ ।

नरिवलको तेल र कागती रस

नरिवलको तेल कपालको लागि बरदान हो । यसले कपाललाई मोश्चराइज राखेर रुखो हुन नदिने मात्र होइन, कपाल र्भनबाट समेत बचाउँछ । साथै नरिवल तेलले कपाललाई पोषण पनि दिन्छ । त्यतीमात्र होइन, नरिवलको तेलको नियमित प्रयोगले सेतो कपाल कालो हुन्छ ।

यता कागतीको रसमा भिटामिन बि, भिटामिन सि हुन्छ । दुई चम्चा नरिवल तेलमा कागतीको रस मिसाएर कपालमा मसाज गर्नुपर्छ । एक घण्टापछि कपाल धुनुपर्छ । यसलाई लगाएर घाममा भने बस्नु हुँदैन । नरिवल तेलको ठाउँमा बदामको तेल पनि प्रयोग गर्न सकिन्छ ।

तोरीको तेल

तोरीको तेलमा यस्तो गुण हुन्छ, जसले मेलनिनको उत्पादन बढाउँछ । यसले कपाललाई कालो बनाउन मद्दत गर्छ । साथै तोरीको तेलको पोषणले केस बलियो पनि हुन्छ ।

प्याजको रस

सेतो कपालबाट मुक्ति पाउनका लागि एउटा सहज उपाय हो, प्याजको प्रयोग । प्याजमा यस्तो तत्व पाइन्छ, जसले कपाललाई सेतो बनाउने क्यास्टेल एन्टि अक्सिडेन्टको कमी हटाएर कालो बनाईदिन्छ । प्याजलाई सलादको रुपमा सेवन गर्ने र त्यसको रस निकालेर कपालमा प्रयोग गर्नाले कपाल कालो हुन्छ ।

अन्य उपाय

- घरेलु उपचारका साथसाथै पोषणयुक्त खानेकुरा पनि सेवन गरौ । किनभने पोषणको कमीले पनि कपाल फूल्छ ।
- भिटामिन र मिनरल्स जस्ता भिटामिन बि १२, आइरन, कपर, आयोडिन आदिको कमी हुन दिनु हुँदैन ।
- सि फुड्स, मासु, अन्डा, दुध सेवन गरौ ।
- एन्टि अक्सिडेन्टयुक्त खानेकुरा सेवन गरौ । ग्रीन टि, अंगुर, हरियो पत्तेदार सब्जी, फल आदि सेवन गरौ ।
- ड्राइ फुड्स लगायत दुधजन्य परिकार, गाजर, फूल गोभी, तरबुजा, मेवा, सुन्तला सबै मिलाएर सेवन गर्नुपर्छ ।

स्थानीय.....

जाऔँ, काँग्रेस जिताऔँ’ नार सहित एक महिने अभियान सुरु गरेको छ । केन्द्रीय प्रतिनिधि खटाएर काँग्रेसले उक्त अभियान सुरु गरेको हो । पार्टी महामन्त्री विश्वप्रकाश शर्माका अनुसार यो अभियान चैत सम्म जारी रहने छ ।

यो अभियानमा काँग्रेस केन्द्रदेखि वडासम्म एकै स्वर गरेर जाने शर्माले बताए । अभियान अन्तर्गत पार्टीले नवमतदाताहरूलाई निर्वाचनको प्रक्रियामा सहभागी बन्न र अधिकारलाई प्रयोग गर्न आग्रह गर्नेछ । यस्तै केपी ओली नेतृत्वको सरकारले गरेको कामको समीक्षा गरेर स्वविवेकले भोट हाल्न अनुरोध गर्ने कुरालाई प्राथमिकता दिएको महामन्त्री शर्माले बताए ।

‘पहिलो चरणमा काँग्रेसले ८ वटा उद्देश्यलाई सार्वजनिक गरेको छ । अभियानमा खटेका प्रतिनिधिले केन्द्रमा रिपोर्ट बुझाएपछि काँग्रेसले फेरि अर्को अभियान सुरु गर्ने छ । ‘उम्मेदवारी दर्तासँगै फेरि ‘घर घर जाऔँ, काँग्रेस जिताऔँ’ अभियानको अर्को चरण पनि प्रारम्भ हुन्छ,’ उनले भने ।

नेकपा एमालेले स्थानीय निर्वाचनमा एक चरणको प्रशिक्षण सकेको छ । एमालेले फागुन १ गतेबाट १५ सम्म सातै प्रदेशमा कार्यकर्तालाई प्रशिक्षण दिएको थियो ।

पार्टी स्कूल विभाग, स्थानीय तह विकास विभाग र निर्वाचन विभागको समन्वयमा देशव्यापी प्रशिक्षण अभियान सकेको एमाले उपमहासचिव विष्णु रिमालले बताए । उनका अनुसार सातवटै प्रदेशमा भएको प्रशिक्षण कार्यक्रममा एमालेबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिको मुख्य सहभागिता थियो ।

‘हामीले काँग्रेसको जस्तो केन्द्रबाट प्रतिनिधि खटाउने गडैनौं । जिल्ला-जिल्लामा ५-६ जना इन्चार्ज तोकेका छौँ,’ उनले भने, ‘हाम्रोमा एउटै जिल्लामा ५-६ जना केन्द्रीय सदस्य हुनुहुन्छ । उहाँहरूले नै काम गर्नुहुन्छ ।’

स्थानीय तह निर्वाचन सन्दर्भमा बाँकी विषयमा छलफल गर्न चैत दोस्रो सातातिर केन्द्रीय कमिटी बैठक बोलाउन एमालेको तयारी छ । उक्त बैठकले उम्मेदवार छनोट, घोषणापत्र तयार लगायतका मापदण्ड बनाउने रिमालले बताए ।

नेकपा माओवादी केन्द्रले स्थानीय निर्वाचन अन्तर्गत प्रदेशस्तरीय राजनैतिक-वैचारिक प्रशिक्षण गरिसकेको छ । माओवादीले बागमती र कर्णालीमा प्रशिक्षण दिइसकेको छ भने प्रदेश १ स्तरीय प्रशिक्षण कार्यक्रम गरेको छ । लुम्बिनी, सुदूरपश्चिम, गण्डकी र मधेश प्रदेशमा पनि कार्यक्रम गरिने माओवादी केन्द्रका नेता लीलामणि पोखरेलले बताए ।

माओवादीले एक वडामा न्यूनतम तीन टोल कमिटी गठन गर्न तथा सबै संगठित सदस्यहरूलाई पार्टी समितिमा

ल्याउन निर्देशन दिएको थियो । निर्वाचनको तयारीका लागि पालिकाहरूमा निर्वाचन मूल परिचालन समिति बनाउनु पर्ने, गत निर्वाचनमा आएको मत परिणामको समीक्षा गर्नुपर्ने अध्यक्ष प्रचण्डले सर्कुलर पठाएका थिए । उनीहरूले पठाएको रिपोर्टअनुसार प्रदेशमा छलफल भइरहेको पोखरेलको भनाइ छ ।

नेकपा एकीकृत समाजवादीको चैत १५ भित्र सबै तहको बैठक बसेर चुनावको तयारी गर्ने समाजवादीका प्रवक्ता जगन्नाथ खतिवडाले बताए । यस्तै उम्मेदवार छनोटका लागि तल्लो तहको कार्यकर्तालाई पूर्ण जिम्मेवारी दिएर सर्वेक्षण गर्न लगाइएको उनले बताए ।

अध्यक्ष माधव नेपालले चुनावी अभियान अन्तर्गत देश दौडाहा अभियान गरिराखेको खतिवडाको भनाइ छ । उनले भने, ‘प्रचार सामग्री भटाभट तयारी हुँदैछन् । चुनावी गठबन्धनका लागि राजनीतिक दलसँग वार्ताको प्रक्रिया पनि चलिरहेको छ ।’ गठबन्धनले सबैलाई स्वीप आउट गर्ने योजनाका साथ लागिएको खतिवडाको भनाइ छ ।

जनता समाजवादी पार्टी (जसपा) नेपालले स्थानीय तहको निर्वाचन तयारीमा जुटेको छ । जसपाको केन्द्रीय कार्यसमितिले निर्वाचन निर्देशिका पारित गरेको छ । जसपाका प्रचार विभाग प्रमुख डम्बर खतिवडाले चैत पहिलो साताबाट स्थानीय निर्वाचनमा खटिने बताए ।

उनले केन्द्रीय कमिटी बैठकले स्थानीय तह निर्वाचन निर्देशिका पारित गर्ने र चुनावी अभियान अगाडि बढ्छ । चैतको पहिलो सातामा नै जनतामाझ जाने बताए ।

लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी (लोसपा) नेपालले संगठन निर्माण र चुनावी अभियानसँग सँगै अगाडि बहाएको छ । पार्टी २ महिनादेखि संगठन निर्माण र चुनावी अभियानमा लागेको लोसपाका नेता सुरेन्द्र भाले र बताए ।

उनले भने, ‘जिल्ला र पालिकामा नेतृत्व चयन अन्तिम चरणमा छ । वडासम्म सदस्यता वितरण, प्रशिक्षण, शपथग्रहण र अभिमुखीकरणका काम निरन्तर गरिरहेका छौं । आसन्न निर्वाचनलाई महत् वका साथ लिएका छौं ।’ सम्भावित उम्मेदवारको रोस्टर निर्माणका लागि सर्वेक्षण गरिरहेको उनले बताए ।

उनका अनुसार १२ गते लुम्बिनी प्रदेशको नेपालगञ्ज र १४ गते रुपन्देहीमा प्रदेश स्तरीय प्रशिक्षण कार्यक्रम हुने छ । अन्य प्रदेशमा नेताहरू समय हेरेर कार्यक्रम निर्धारण गरिने उनले बताए ।

राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा) स्थानीय तहको चुनाव लक्षित कार्यक्रममा व्यस्त छ । राप्रपाले २५ फागुनबाट चुनाव केन्द्रित कार्यक्रम थालेको हो ।

राप्रपाका प्रवक्ता तथा प्रचार विभाग प्रमुख मोहन श्रेष्ठका अनुसार राप्रपाले अभियानको

पहिलो दिन भापाको बुद्धशान्तिमा कार्यक्रम गरेको थियो । यस्तै २६ गते मोरङको सुन्दरहरैचा, २७ गते काठमाडौँको मच्छेगाँउ र ललितपुरको चापागाउँमा राप्रपाको कार्यक्रम भएको थियो ।

विवेकशील साभाले चैतभित्र महाधिवेशन सम्पन्न गरेर स्थानीय तहको चुनावमा लाग्ने तयारी थालेको छ । विवेकशील साभका नेता निर्देशन सिलवालले चैतभित्र प्रदेश र केन्द्रीय महाधिवेशन गरेर चुनावमा लाग्ने बताए ।

यसका साथै स्थानीय तह निर्वाचनमा साना दलले चुनाव चिन्ह पाउनुपर्ने भन्दै पार्टीको नेतृत्वमा संघर्ष भइरहेको उनको भनाइ छ । वैशाखपछि तीव्र गतिमा चुनावी अभियान सुरु गर्ने विवेकशील साभ्काको तयारी छ । ४१ जिल्लामा संगठन रहेको विवेकशील साभाले आसन्न स्थानीय तह निर्वाचनमा धेरैभन्दा धेरै उम्मेदवार उठाउने नीति लिएको छ । स्वतन्त्र र अन्य पार्टीका राम्रो उम्मेदवारलाई समर्थन गर्ने विषयमा पनि विवेकशील साभामा छलफल भइरहेको छ ।

त्यस्तै मोहन बैद्यको **ज्यापु.....**

दिएको छ ।’

प्रमुख शाक्यले जनताले महानगरसँग गरेका अपेक्षा पूरा गराउन आफू प्रयासरत रहेको समेत बताए ।

सो अवसरमा महानगरकी उपप्रमुख हरिप्रभा हामीले सर्वसम्मत निर्णय गरेर काम गरेका छौं । यसबाट महानगरबासीमा लाभ पुन थालेको बताईन ।

सम्पदा र संस्कृतिसँग सम्बन्धित जात्रा, पर्व, संस्कार, तथा चालचलनलाई जोगाउनु महानगरको दायित्व भनाइ उपप्रमुख खड्गीश्रेष्ठले आफ्नो भनाइ राखिन ।

करीब ६४ लाख रुपैयाँ लागतमा निर्माण भएको भवन साढे ६ तलाको छ । कुल लागतमा १५ प्रतिशत खर्च उपभोक्ताकाले व्यहारेका छन् ।

सामुदायिक भवनमा परम्परागत बाजा राख्ने, प्रशिक्षण गर्नेलगायत सामाजिक र सांस्कृतिक क्रियाकलाप हुनेछन ।

वडाध्यक्ष उदयचुडामणि बज्राचार्यले, महामारीका कारण आफ्ना कार्यकालमा काम गर्न चुनौती रहेको बताउँदै जति काम भएको छ, त्यो सम्भना योग्य भएको धारणा राखे ।

२०७७ साल मंसिर २६ गते प्रमुख शाक्यले भवनको पुननिर्माण शिलान्यास गरेका थिए ।

बसन्तपुर.....

विभागका महानिर्देशकसहितको टोलीले मंगलबार स्थलगत निरीक्षण र अनुगमन गर्दै निर्माण कार्य रोक्न लगाएका हुन्।

मेयर विद्यासुन्दर शाक्यको एकलौटी निर्णयले कंक्रीटको संरचना बनेको भन्दै उपमेयर

खड्गीले सोमवारबाटै निर्माण कार्य रोकिएको बताइन्।

‘यो महानगरको निर्णय होइन, मेयर सा’बको एकलौटी निर्णय हो। सम्पदा क्षेत्रमा यसरी कंक्रीटको संरचना निर्माण गरिनुहुन्न,’ उनले भनिन्, ‘हामीसँग पनि सल्लाह छैन, प्रवक्तालाई पनि थाहा छैन। मेयर सा’बले विवेक पुऱ्याउनुभएन।’

उनले यस विषयमा आज आफूले मेयरसँग कुरा राख्ने बताइन्।

‘के के कारण यस्तो निर्माणको कुरा आयो। भन्डाको सवाल ठूलो होइन। हेरिटेज क्षेत्रमा राख्नुको आवश्यकता के छ। काम गर्नुछ भने बोर्डमा आउनुपऱ्यो। मलाई जानकारी छैन। र के कारण यस्तो आयो। मैले बुझ्नेको छैन। बुझेर थप कदम चाल्नेछु’, उनले भनिन्।

उनले सम्पदा क्षेत्रमा यस्ता खालका संरचना बनाउने बारे मेयर सा’बलाई थाहा हुनुपर्ने बताउँदै आफूले थाहा नभए

नगरव्यापी.....

हजार र सान्त्वना स्थान प्राप्त गरेका समूहलाई प्रति टोली नगद रु. ५ हजार तथा सहभागी टोलीलाई खाजा खर्च रु. २हजार ५ सयप्रदान गरिएको थियो । नगरपालिकाले नगद पुरस्कारका अलावा पछिमा, सिछ्पा, त, बांसुरी लगायात बाजाहरु समेत पुरस्कारमा दिएको थियो ।

उनीहरुलाई नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान विजुक्छें (रोहित) ले पुरस्कार वितरण गरेका थिए ।पुरस्कार वितरण समारोह लाई सम्बोधन गर्दै अध्यक्ष विजुक्छेंले कला र संस्कृति भक्तपुरको अमूल्य सम्पत्ति भएको भन्दै यसको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्नु सबैको साभ्ना दायित्व भएको बताए ।

यस्ता प्रतियोगिताले यहाँका कलाकारहरुमा उत्साह र हौसला थप्ने तथा कला संस्कृति पनि संरक्षण हुने तर्क गर्दै उनले कला संस्कृति संरक्षणमा भक्तपुर नपाले गरेको कामबाट देशका अन्य स्थानीय तहहरुले पनि सिक्नपर्ने प्रष्ट पारे ।

अध्यक्ष विजुक्छेंले कला संस्कृतिको क्षेत्रमा सांस्कृतिक गुरुहरु विश्वविद्यालय तहका प्राध्यापक सरह भएको भन्दै उनीहरुको योगदानलाई कहिल्यै बिसन्ु नहुने बताए । नगरपालिकाले उनीहरुको उचित कदर गर्ने उनले विश्वास समेत व्यक्त गरे ।

ख्वप विश्वविद्यालय सञ्चालन स्वीकृतिको लागि निरन्तर प्रयासरत रहेपनि नपाइएको प्रति दुख व्यक्त गर्दै उनले भक्तपुर नपाबाट सञ्चालित कलेजहरुले देशको लागि आवश्यक इन्जिनियर उत्पादन गरिरहेको प्रति सन्तोष प्रकट गरेका थिए ।

शासक दलले देशका ढुकुटी लापरवाही ढंगले खर्च गरिरहेको आरोप लगाउँदै उनले भक्तपुर नपाका जनप्रतिनिधिहरुलाई इमानदारीपूर्वक देश र जनताको सेवामा लाग्न निर्देशन समेत दिए । समारोहका सभापति एवम् भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले भक्तपुर नपाले चुनावी घोषणापत्रअनुसार प्रत्येक वर्ष सांस्कृतिक प्रतियोगिता गर्दै आएको जानकारी गराउँदै आफूहरु बोलेको कुरा पुरा गर्न प्रतिवद्ध रहेको बताए । नेर्माकापाको तर्फबाट निर्वाचित भक्तपुरका जनप्रतिनिधिले जनताको निःस्वार्थ रुपमा सेवा गर्दै आइरहेको जिकिर गर्दै प्रमुख

भारतीय.....

नै खोसिएको छ। भारतीयले जग्गा कब्जा गरेदेखि १८ जना सदस्यको परिवारको लालनपालन ज्याला मजदुरी गरेर गर्दै आएका छन्।

पहिला उनको जग्गा नदी वारि थियो। खोलाले धार परिवर्तन गर्दा त्यो जग्गा खोला पारि पुग्यो। तर, त्यो नेपालकै भूमि रहेको किसान बताउँछन्। भिखारीजस्ता दर्जनौँ किसानको पीडा उस्तै छ।

‘१० वर्ष अधिसम्म त्यही जग्गामा ७०-८० मन धान गर्हुँ फलाउँथें। खेतीपाती गरेरै परिवारको जोहो गर्थें’, विगत सम्झ्दै भिखारी भन्छन्,‘ जमुनी नदीले धार परिवर्तन गरेयता हाम्रो दुर्दशा छ। मेरो जग्गा भारतीयले कब्जा गरेका छन्। हलो चढाउँदा भारतीय एसएसवीले आएर अवरोध गर्छन्। हाम्रो सशस्त्र प्रहरी मूकदर्शक बन्छन्। कसैले केही पहल गरेका छैनन्।’

भिखारीको छेउमै जमुनी नदी किनारमा एक बिघा (२०) कठ्ठा जग्गा स्थानीय जीवछ यादवको पनि छ। उनको समस्या पनि भिखारी यादव जस्तै छ। १० वर्षदेखि आफ्नै जग्गामा उनले हलो चढाउन पाएका छैनन्। १५ जनाको उनको परिवार छ। अन्य दुई कठ्ठा घडेरी बाहेक अन्य जग्गा छैन।

‘जमुनी नदीले जग्गा कटान गरेर पारी पुऱ्याउँदा भारतीयले खोसे। त्यही जग्गामा खेतीपाती गरेर मेरो परिवार चल्थ्यो। उब्जाउन नपाउँदा खाद्य संकट छ’, उनले जग्गाको लालपुर्जा देखाउँदै भने, ‘तर जग्गामा जोतभोग गर्न नपाउँदा जन,मजदुरी गरेर जेनतेन मेरो परिवार चल्छ।’

भिखारी र जीवछ उदाहरण पात्र मात्र हुन्। उनीहरु जस्तै स्थानीय सहदेव यादवको ७ कठा, राजो सहनीको १० कठा, बहादुर सहनीको ५ कठा जग्गा छन्। त्यस्तै रामदयाल मुखिया, सुरज मुखिया, रिभन यादव, भोला यादव, किसुनदेव यादव लगायत ७०-८० जना नेपालीको १५ विघाभन्दा बढी जग्गा भारतीयले कब्जा गरेको वडा नं. २ का वडाध्यक्ष नरेश यादव बताउँछन्।

एसएसवीले जहिले पनि भारतीय किसानलाई हाम्रो जग्गा कब्जा गरेर वाली उब्जाउन सहयोग गर्ने गरेको उनको भनाइ छ। तर, सशस्त्र प्रहरीले नेपालीलाई सहयोग नगरेको वडाध्यक्ष यादवले गुनासो गरे।

जग्गाको विषयलाई लिएर बेला बेला एसएसवीले नेपालीलाई हेप्ने, गाली गर्ने, लखेट्ने जस्ता कार्य गरिरहेको स्थानीय बताउँछन्। त्यति मात्र होइन, आफ्नै भूमिको नदीको वारी र पारी जान भोलुङ्गे पुलसमेत एसएसवीले निर्माण गर्न दिइरहेका छैनन्।

भोलुङ्गे पुलको लागि शिलान्यास गरिएको छ। तर, एसएसवीले किन पुल चाहियो भनेर बनाउन नदिएको वडाध्यक्ष यादवले बताए।

स्थानीयका अनुसार नेपाल भारत २८९ नम्बर सीमा स्तम्भ

नजिक १० वर्ष अघि सीमा भएर बग्ने जमुनी नदीले धार परिवर्तन गरेको थियो। भिखारी र जीवछ यादव लगायतका नेपालीको जमिनलाई पारी बनाइ दियो। बाढीले सीमा स्तम्भ पनि बगायो। तीन वर्षअघि सीमास्तम्भ गाडियो। तर उक्त सीमास्तम्भ पनि नेपाली भूमिमा च्यापेर गाडेको स्थानीय मनोजकुमार यादव बताउँछन्। सीमा स्तम्भ गाड्ने बेला स्थानीय नेपालीले विरोध समेत गरेका थिए। तर, नेपालकै सरकारी अधिकारी र सशस्त्र प्रहरीले नक्सामा यस्तै छ भन्दै मिचेर गाड्न दिएको नरेशकुमारको भनाइ छ।

‘पिलर गाड्ने बेलामा हामीले जोडदार विरोध गर्‍यौँ। गाड्न दिएका थिएनौँ। तर नेपाली अधिकारी र सशस्त्र प्रहरीले नै नक्सामा यस्तै छ भनेर गाड्न दियो। हामी चुप लाग्नुको विकल्प रहेन’ उनले भने।

जुन नेपालीको जमिन नेपालमै छ। तिनीहरुको जमिन भारतीयले खोसेका छन्। ‘हाम्रै देशमा भएको जग्गा भारतीयले उब्जाएर लग्छन्। हाम्रा किसान मूकदर्शक हुनुपर्छ ‘वडा नं. ५ का वडा सदस्य दिनेश यादवले भने।

‘कसको जग्गा हो, कति जग्गा हो, कुन ठाउँमा छ ? ती व्यक्तिहरुले व्यहोरा सहितको निवेदन दिनुपर्छ। त्यस विषयमा सिडिओ साहेवको अध्यक्षतामा बैठक बसेर, केन्द्रसँग प्राविधिक टोली राखेर, भारतीय पक्षको पनि टोली राखेर नापजाँच गर्नु पर्छ’, डीआईजी मगरले भने।

जग्गा कसको हो भनेर पुष्टि भइसकेपछि हात नहाल्न भारतीयलाई चेतावनी दिने उनको भनाइ छ। यता धनुषाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी सुरेन्द्र पौडेलले यस विषयमा बुझेर

प्रलेस.....

कार्यसमिति निर्वाचित गरेको निर्वाचन समितिका संयोजक मातृका पोखरेलले पुष्टि गरे । पोखरेलले जनाए अनुसार उपाध्यक्षमा रामशरण दाहाल, सचिवमा बाबुकाजी साउंछे श्रेष्ठ, सहसचिवमा जयन्ता पोखरेल र कोषाध्यक्षमा छन्दबिज्ञान निरौला निर्वाचित भएका छन् ।

त्यसैगरी कार्यसमिति सदस्यहरुमा राजकुमार लामिछाने, सुसिला ढकाल, कमल मिश्र, नारायण राजथला, बुद्धिकुमार घो, माया दोङ्ग, राजेश्वरी शिल्पकार, प्रदिपजामनः श्रेष्ठ, युवराज ढकाल, ईश्वरीप्रसाद शर्मा र लक्ष्मी थापा निर्वाचित भएका बताइएको छ ।

नवनिर्वाचित सिंगो कार्यसमिति नै सर्वसम्मतरुपले निर्विरोध निर्वाचित भएको निवर्तमान अध्यक्ष डिपी ढकालले जानकारी दिए । नवनिर्वाचित भक्तपुर जिल्ला कार्यसमितिलाई केन्द्रीय अध्यक्ष प्राडा जिवेन्द्रदेव गिरीले सपथग्रहण गराएका थिए ।

उक्त अवसरमा भक्तपुरमा रहेर जनताको पक्षमा लेख्ने लेखकहरुलाई सम्मानित समेत गरिएको छ । सम्मानित हुनेहरुमा प्राडा त्रिरत्न शाक्य,संविधान सभा सदस्य सत्यलाल मूल, जीवनाथ अधिकारी,मनोहर लामिछाने र कृष्णमोहन जोशी रहेका प्रलेसले जनाएको छ ।

